

Teknologiateollisuus ry:n lausunto Sivistysvaliokunnalle

Asia: Ammatillisen koulutuksen tila; Ammatilliseen koulutukseen hakeutumisen houkuttelevuuden ja työelämässä tarvittavan osaamisen turvaaminen

Viite: O 6/2026 vp

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua ammatillisen koulutuksen tilasta, houkuttelevuudesta ja työelämässä tarvittavan osaamisen turvaamisesta. Valiokunnan ohjeistuksen mukaisesti keskityimme lausunnossamme tekniikan alan ammatilliseen koulutukseen. Teknologia-alan osuus Suomen viennistä on yli puolet, ja toimiala vastaa noin kahdesta kolmasosasta elinkeinoelämän tutkimus- ja kehityspanostuksista. Suomen suurin vientiala työllistää suoraan noin 335 000 ihmistä, ja välillinen työllisyysvaikutus on n. 720 000. Yrityksemme tarvitsevat osaajia monista eri taustoista, ja ammatillisen taustan osuus korostuu erityisesti valmistavassa teollisuudessa.

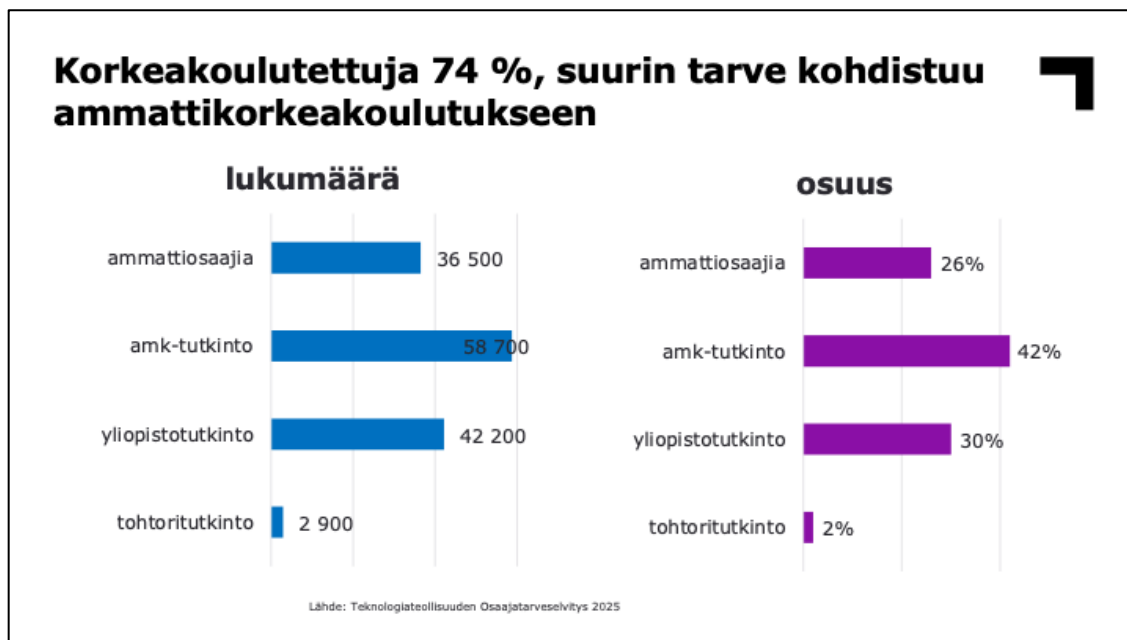
Lausuntomme keskeinen sisältö tiiviisti:

- Teknologiateollisuuden yritykset tarvitsevat seuraavan 10 vuoden aikana n. 140 000 uutta osaajaa. Lähes **puolet osaajatarpeesta liittyy ammatilliseen koulutukseen** vähintään pohjakoulutuksena.
- Tekniikan alan ammatillisen koulutuksen laatuun ollaan kohtuullisen tyytyväisiä, mutta **jopa 26 % perustutkinnon suorittaneista on työttömänä vuoden kuluttua valmistumisesta.**
- Yritykset kaipaavat vahvempaa osaamistasoa, lisää työelämälähtöisyyttä ja käytännön harjoittelua. Osaamisen minimitaso tulee olla arvostelussa 3/5.
- **Polkua ammatillisesta korkeakoulutukseen on kehitettävä:** mm. matemaattisen ja kielellisen osaamisen vahvistaminen, korkeakoulupolun näkyväksi tekeminen jo peruskoulussa.
- Yhä useammalla opiskelijalla ei ole riittäviä valmiuksia toisen asteen opintoihin. Tarvitaan erillistä, positiivisen erityiskohtelun rahoitusta.
- Tekniikan alojen vetovoimassa on paljon kehitettävää, samoin tarvitaan vielä kovasti työtä sukupuolijakauman korjaamiseksi.

Tekniikan alan ammatillisesta koulutuksesta ja teknologiateollisuuden osaajatarpeesta

Tekniikan ala on ammatillisen koulutuksen pääkoulutusaloista suosituin. Opetushallituksen tilastopalvelu Vipusen mukaan tekniikan alan (lisättynä tietojenkäsittelyllä) perustutkintoja tai niiden osia opiskeli vuonna 2024 yhteensä hieman alle 83 000 opiskelijaa, mikä on noin 34,5 % kaikista perustutkinto-opiskelijoista. Tekniikan alojen ammatillisista perustutkinto-opiskelijoista noin 79 % oli miehiä. Tekniikan alojen opiskelijoista suurin osa, vuonna 2024 noin 67 %, on muita kuin oppivelvollisuusikäisiä. Tekniikan alat kouluttavat siis merkittävän määrän aikuisopiskelijoita myös perustutkintojen tasolla.

[Osaajatarveselvityksemme](#)¹ mukaan Teknologiateollisuuden yritykset tarvitsevat seuraavien kymmenen vuoden aikana noin 140 000 uutta osaajaa. Suurin tarve tutkintotasolla tarkasteltuna on ammattikorkeakoulutaustaisista, joihin kohdistuu 42 % koko osaajatarpeestamme. Ammattiosaajien tarve kokonaisuudesta on 26 %, mutta lisäksi arviomme mukaan noin puolella ammattikorkeakouluun jatkavista tulisi olla tausta ammatillisesta koulutuksesta. Yhteenlaskettuna tämä tarkoittaa, että osaajatarpeestamme lähes puolet kohdistuu ammatilliseen koulutukseen vähintään pohjakoulutuksena. (Kuvio 1)

Kuvio 1: Teknologiateollisuuden kymmenen vuoden osaajatarve tutkinnoittain tarkasteluna.

Korkeakoulutettujen määrän painottuminen osaajatarpeessa ei siis tarkoita ammattiosaamisen tarpeen vähenemistä, vaan asettaa ammatilliselle koulutukselle uusia vaatimuksia. Tarvitsemme yhä suuremman määrän osaavia ammatillaisia, jotka työllistyvät sujuvasti teollisuuden yrityksiin tai voivat jatkaa korkeakoulutukseen.

Ammatillisen koulutuksen tekniikan aloilta valmistuneiden osaaminen ja työllistyminen

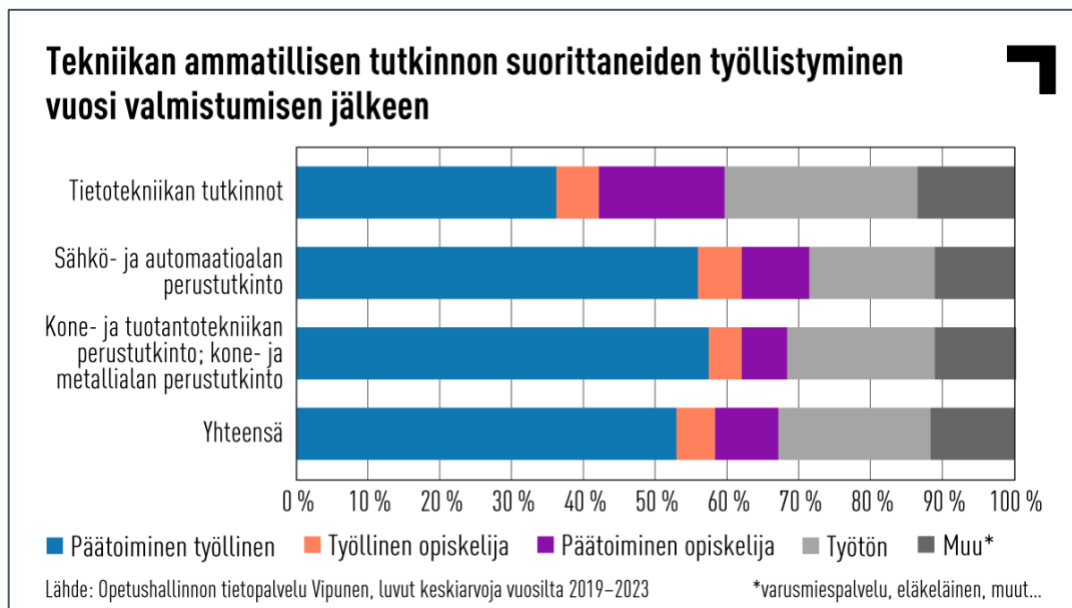
Toteutimme vuonna 2023 tekniikan alojen ammatillisen koulutuksen [palvelukyky selvityksen](#)² ja vuonna 2024 selvityksen tekniikan aloilta valmistuneiden perustutkinnon suorittaneiden [työttömyyden syistä](#)³. Selvitysten mukaan tekniikan alan ammatillisen koulutuksen laatuun ollaan yrityksissä kohtuullisen tyytyväisiä, mutta tekniikan koulutuksesta valmistuneiden työllistymisluvut ovat huolestuttavia. Vuonna 2023

¹ <https://teknologiateollisuus.fi/talous-ja-tilastot/osaamispuulssi/>

² <https://www.theseus.fi/handle/10024/790901>

³ <https://teknologiateollisuus.fi/selvitys-tekniikan-alan-ammattikouluista-tyollistyaan-viela-muita-perustutkintoja-huonommin/>

jopa 26 prosenttia tekniikan alan perustutkinnon suorittaneista oli työttöminä vuoden kuluttua valmistumisestaan (kuvio 2).

Kuvio 2: tekniikan alan perustutkinnoista valmistuneiden sijoittuminen vuosi valmistumisen jälkeen valikoiduista tutkinnoista sekä tekniikan aloilta yhteensä. Huom. luvut vuosien 2019–2023 keskiarvoja.

Kysyimme sekä yllä mainituissa selvityksissämme että vuonna 2025 julkaistujen ammatillisen [koulutusten linjaustemme](#)⁴ yhteydessä laajasti yrityksiltämme, miten ammatillisen koulutuksen tuottama osaaminen vastaa yritysten tarpeisiin.

- Korkeinta tyytyväisyys koulutukseen on yrityksissä, joilla on aktiivista yhteistyötä paikallisten koulutuksen järjestäjien kanssa ja esimerkiksi yhdessä suunnitellut oppisopimuspolut tai jopa yhteistä koulutusinfraa. Ammattitutkintojen kohdalla sekä työllisyys että tyytyväisyys ovat selvästi perustutkintoja korkeammalla tasolla (mikä on luonnollista, sillä niitä suoritetaan usein kokonaan yrityksissämme työskennellen).
- Erityisesti pk-yrityskentässämme on kasvanut viime vuosina huoli ammatillisen koulutuksen tuottaman osaamisen tasosta. Yritykset tiedostavat kasvavan vastuunsa tarvitsemansa osaamisen kouluttamisesta perustutkintojen päälle, mutta toivovat vastineeksi ammattiin valmistuvilta riittävän vahvaa pohjaa sekä työelämätaitoja, joilla pärjää työelämässä.

Yhä useamman ammatillisen opiskelijan ammattitaito ja työelämävalmiudet tulee saada sellaiselle tasolle, että niillä työllistyy.

- Nuorten osaamisen kehittämiseksi tarvitaan yhä tiiviimpi yhteys ammatillisen koulutuksen sekä työelämän välille, lisää käytännön harjoittelua ja huomiota kädentaitojen sekä yleisempien työelämävalmiuksien kehittymiseen. Olemme arvioineet, että yritysten odottama osaamistaso ammatillisen koulutuksen suorittajille on vähintään 3/5 nykyisessä arvosteluasteikossa.

⁴ <https://teknologiateollisuus.fi/ammattillisen-koulutuksen-linjaukset/>

- Ammatillisen koulutuksen opiskelun tulisi muistuttaa rytmiltään teollisuuden työpäiviä niin, että työelämäkaltaisuus voisi lisääntyä tutkinnon edetessä.
- Aikuisten kohdalla sekä jatkuvan oppimisen näkökulmasta tarvittaisiin nykyistä enemmän joustavia, modulaarisia ja kokonaista tutkintoa pienempien opintokokonaisuuksien suorittamismahdollisuuksia.

Jatko-opintomahdollisuuksien ja opiskeluvalmiuksien tukeminen

Korkeakoulutettujen osuuden kasvu osaajatarpeesta haastaa myös ammatillista koulutusta, sillä tulevaisuudessa yhä useamman opiskelijan tulisi kyetä jatkamaan opintojaan korkeakoulussa. Suomen teollisuus kaipaava ihmisiä, joilla on vahva työelämäosaaminen sekä mahdollisuus jatkaa korkeakoulutukseen ainakin jossain työuransa vaiheessa. Niin suora väylää ammatillisesta koulutuksesta jatko-opintoihin kuin jatkuvan oppimisen kyvykkyyksiä tukevaa opetusta on kehitettävä.

Korkeakoulutukseen suuntautuva ammatillinen polku tulisi olla näkyvässä jo peruskoululaisille, jotta myös ammatillinen koulutus tunnustetaan korkea-asteen opiskelun mahdollistavaksi vaihtoehdoksi. Korkeakoulupolun mahdollisuus tulisi huomioida myös opintojen ohjauksessa peruskoulun sekä ammatillisen koulutuksen aikana sekä henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa (HOKS). Korkeakoulupolun tulisi kuitenkin olla riittävän joustava, että suuntautumisen voi tehdä myös myöhemmin kuin peruskoulun ja toisen asteen nivelvaiheessa. Ammatillisen koulutuksen yhteisissä tutkinnon osissa tulee kiinnittää nykyistä vahvemmin huomiota matemaattisen ja kielellisen osaamisen vahvistamiseen.

Tarvitaan yhtenäiset käsitteet ja selkeä palvelulupaus siitä, minkälaisen polun myös ammatillinen koulutus voi tarjota jatko-opintoihin. Myös opetus- ja kulttuuriministeriön linjaamissa ammatillisen koulutuksen valtakunnallisissa tavoitteissa on tunnustettu tarve vahvistaa siirtymää ammatillisesta koulutuksesta korkeakouluopintoihin.

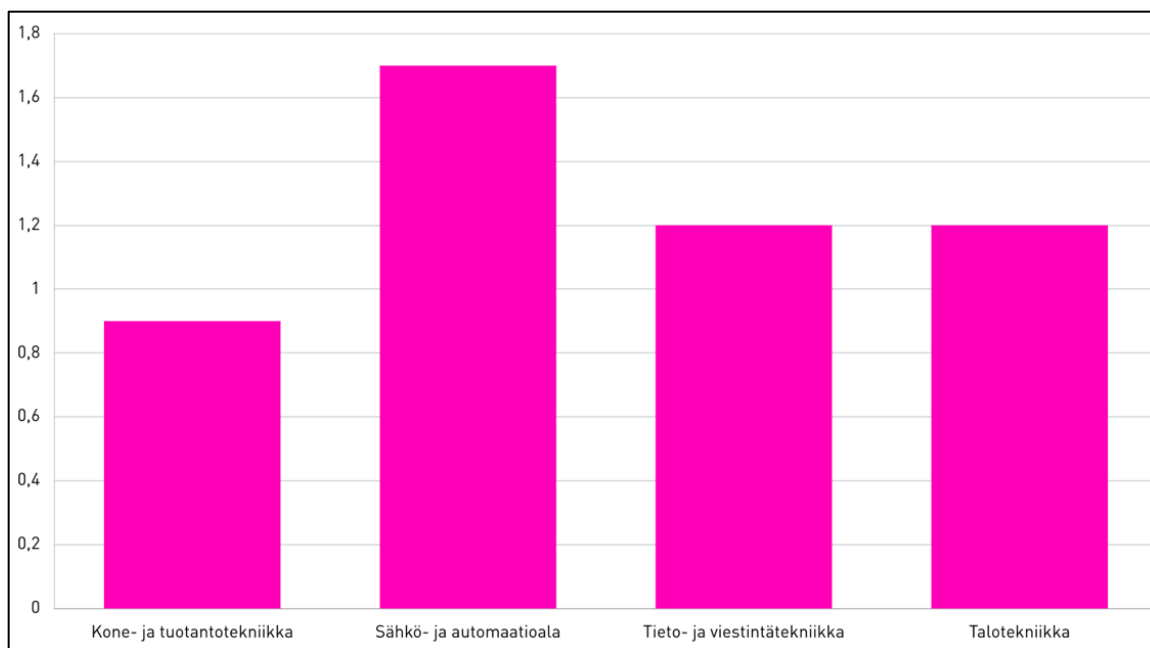
Olemme saaneet viime vuosina kasvavassa määrin huolestunutta palautetta tekniikan alan koulutuksen järjestäjiltä siitä, että ammatilliseen koulutukseen tulee aiempaa enemmän myös opiskelijoita, joilla ei ole tosiasiallisia valmiuksia suoriutua toisen asteen opinnoista. Tämä vaikuttaa paitsi yksilön opintojen etenemiseen, sillä voi olla vaikutusta myös koko ryhmän edistymiseen ja opetuksen resursseihin: jos opiskelijaryhmässä on kovin matalilla valmiuksilla koulutukseen tulevia ihmisiä, menee opettajien aika ja huomio helposti kokonaan heidän tukemiseensa. Tämä on puolestaan pois niiltä opiskelijoilta, joilla olisi valmiudet ja mahdollisuudet edetä nopeammin.

Varhaisemman tuen ja puuttumisen lisäksi olemme ehdottaneet ammatillisen koulutuksen positiivisen erityiskohtelun rahoitusta, jota koulutuksenjärjestäjät voisivat hakea tukeakseen heitä, joilla tärkeiden taitojen oppimiseen ja työllistymiseen on pidempi matka. Olisi niin osaajapulan kuin Suomen kansantaloudenkin kannalta tärkeää, että mahdollisimman harva nuori jää työvoiman ulkopuolelle. Vähenevän väestön Suomessa tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota siihen, että kaikki voisivat työllistyä edes osatyökykyisinä.

Tekniikan alan houkuttelevuus ja vetovoima

Yleisimpien teknologiateollisuuden työntekijöiden suorittamien perustutkintojen vetovoimassa on parantamisen varaa. Vain sähkö- ja automaatioala ylittää vetovoimassaan

lähemmäs kahta hakijaa per valittu opiskelija, kun muissa tutkinnoissa luku on lähellä yhtä tai jopa sen alle (kuvio 2). Tekniikan alan vetovoimatyöhön panostaminen on tärkeää, ja työhön tarvitaan mukaan myös opinto-ohjaajat sekä alan yritykset. Osaajapula vaivaa yrityksiämme niissäkin ammateissa, joissa ammatillisen koulutuksen vetovoima on heikohkoa, mikä saattaa osaltaan entisestään vaikeuttaa osaavien työntekijöiden löytämistä. Hieman yksinkertaistaen voisi todeta, että parempi vetovoima johtaa myös motivoituneimpien opiskelijoiden valintaan ja siten parempaan osaamisen kehittymiseen ja laatuun.

Kuvio 2: yleisimpien tekniikan alan perustutkintojen vetovoimalukuja = hakijoiden määrä valittuja kohden. (Lähde: OPH, Vipunen, päiv. 8/2025)

Tekniikan alan koulutus on tunnetusti niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa vahvasti sukupuolittunut. Sukupuolijakauma näkyy myös työntekijätilastoissamme: vuonna 2023 Teknologiateollisuus ry:n jäsenyritysten työntekijöistä 86 % [oli miehiä](#)⁵ (toimihenkilöistä 73 %). Olemme korostaneet vetovoimatyössämme monimuotoisuuden merkitystä jo vuosikausien ajan. Menetämme jatkuvasti osaamispotentiaalia tekniikan alalla, jos emme kykene Suomessa houkuttelemaan alalle ihmisiä entistä monipuolisemmista taustoista.

Lisätiedot:

Johtava asiantuntija Eero Hiidenvuori
eero.hiidenvuori@teknologiateollisuus.fi
p. 040 489 3083

⁵ <https://teknologiateollisuus.fi/graafit/naisten-ja-miesten-osuus-henkilostoryhmittain-ja-toimialoittain-uusin-vuosi/>